

SZEGEDI HIRADÓ.

5-ik szám.

Csütörtökön, télhő (január) 17-én 1861.

Harmadik évfolyam.

Megjelenik:

Hetenként kétszer, csütörtökön és vasárnap reggel.

Szerkesztői iroda:

Szentháromszög, Geizlerlelle ház, 872. szám, hová a kéziratok bérmentve utasítandók.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Vidékre postán és Szegeden házhozordással: Egész évre 8 frt, — félévre 4 frt, — évenyre 2 frt oszt. ért.
Helyben elvitte a kiadó-hivatalból: Egész évre 6 frt, — félévre 3 frt, — évenyre 1 frt 60 kr. oszt. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthasasos petitor egy szeri hirdetésért 7 ujkr. kétszeri 6 ujkr., többször 5 ujkr.
Bélyegdíj minden egyes bejelentésért 30 ujkr.
A nyilatkozóban a háromhasasos petitor igaztási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez eszennők.

Szab. kir. Szeged város képviselő testülete.

Tiszteletbeliek:

Kossuth Lajos, Teleky László, Klapka György, Perczel Mór, Horváth Mihály, Vukovics Sebő, Somogyi Antal, Scheitovszky János, Bartokovics Béla, Lovonics József, Deák Ferenc, Kluazál Gábor, Károlyi Sándor gróf, Tomesányi József, Bonnaz Sándor, Kárácz Géza.

Megválasztottak:

Kárácz Benő, Burger Zsigmond, Pálffy Ferenc, Hoffler Károly, Lemle János, Heszler József, Szabó János, Skultéty Andor, Kreminger Antal, Csizsár József, Kovács János organista, Máhr József, Tereszényi György, Wöher György, Nagy József, Tóth Mihály meszes, Csizsár János, Schmidt Sándor, Bója Gergely, Engelhaler János, Mayráber Ágoston, Kovács Ferenc szeszgyáros, Schoppper Károly, Dani Ferenc, Mészáros Pál, Damjanovich János, Aigner Károly, Aichner Alajos, Kempenen Győző, Felmayer János, Rohrbach Antal, id. Tóth Mihály, id. Habi József, Tóth István, Ördög János, Kovács István építész, Lefter Mihály, Mayer Sándor, Tóth János tanodai igazgató, Iránkócs József, Okrúnyk Aurel, id. Mihályi Ferenc, Schróck Ferenc, Sebechenyi Lajos, Zombory András, Veszelnovics Bazil, Czimégh György, Fischer Mihály, Szekerke József, Papp István, Szűcs Mihály, Szarvady Vilmos, Várady Ignác, Masa József, Otovay József, Zsótér Ferenc, Kátay István, Kátay Ferenc, Lengyel Pál, Zsótér Andor, Kátay György, Hammer Schmidt Andor, Zombori Tóth János, Csikós István, Müller János, Posgay Mihály, Kivinyi József, Korda István, id. Kopasz Ferenc, Stuhl Sándor, Felmayer Károly, Rék János, Tóth Sándor, Heiter Ferenc, ifj. Kopasz Ferenc, id. Kopasz István, Gera József, Sümegei Károly, Dóro Imre, Fekete István, Busa Kovács Antal, ifj. Imre Antal, Hubert András, Olajos József, Pullman István, Batori Antal, Váradi Sándor, Rigó József, Körösy János, Fodor István, Szalai Pál, id. Felmayer Antal, Szűcs Imre, Zombory András, Szűcs Ferenc m. g. ifj. Zsótér Ferenc, Kelmen István, Förges József, Vetrő Pál, Kaszab István, Erdélyi Rókus, ifj. Szabó Antal, Ábrahám József, id. Korom Ferenc, Bánhid József, Küllös Ferenc, Fluck Ferenc, Babarczy József, Birg Mihály, Kovács József asztalos, Körösy Antal, Mihálovics János, Szemmári József, Vedres János, Volford János, Berczy Antal, id. Csányi István, Varga Menyhért, Fodor Mihály, Rónay Mihály, Ilarc Mihály, Tomhá János, Ballay Mihály, Kordás Pál, Kordás Péter, Gál Antal, Buday József, Csanday István, Molnár István, Veszelka József, Dobozay Antal, Grél István, Szilber Illés, Tary József, Büreski Antal, Csikós János, Plinkay István, Veszelka Pál, Erdélyi József, Náder Ignác, Gábréel János, Freiler Ede, Nyáry János, Berta Mihály, Bozso Pál, Börsök Ignác, id. Dobó József, Dobó Imre, Dobó Miklós János, Fodor Adam Imre, Gregus József, Hódj Ferenc, Kiss István, Mihályi József, Nagy Ferenc, Papp József, Rózsa István, Szűcs Andor, Szabó Sándor, Egressy József, Molnár János, Pálffy Sándor, Szűcs Ferenc szűrszabó, Singlédy László, Viday Károly, Bözso Imre, Volford József, Szabó József, Varga Pál T., Öváry Pál, Varga Mátyás, Melicher János, Rajky Mihály, ifj. Vass János, ifj. Sáros Antal, Ladányi János, Balog András, Vida Ferenc, Csikós János, Dobó Miklós János, Kazaly Imre, Király István takács, Szécsy István, Lantos József, Kovács Illés, Farkas János kántor, Kalmár Antal, Ligeti Dániel, Szél András, Csáky Urbán, Fodor Adám Antal, Gáscser János, Tanács Pál, Szécsy Pál, Rokosinyi Pál, Tóth János, Ökrös Pál, Hegedűs Bile Antal, Szeghő János.

Szeged első alktmányos tanácsulése
1861-ben

1. Osztórszky József mint elnökölő polgármester üdvözlő szavakkal nyitván meg a tanácskozást, azon kötelességekről és terhes felelősségről emlékeztet, melyek az új alkotmányos tanácsra és minden tisztviselőre hárulnak. Örömet fejezte ki afölött, hogy oly férfiak lát maga körül a tanácsban, kik esküjükhöz híven hazájuknak és városuknak az utolsó lehetlegi hírei leszenek.

E vélos megnívít beszéd után a még föl nem eszküdt tisztviselők letették a hitet; s a tegnapi megválasztott 202 városi képviselő névsora fölolvastatott.

A hivatalok átvételére kiküldött bizottmányok elnökei beadták jelentéseiket.

Az átvett 23 városi poszt között néhány igen érdekes példány van 1200-ból. Egyiken a régiéhek közül egyjűl kánya van s a mostani címer felsása és két folyója nem található.

Egy bécsi nagykereskedőhöz a várostól a kamatot kéri azon 60,000 frt kölcsönt, melyet a bécsi banktól vett s melyért 150,000 frt értékű allampapírt tett zálogba a banknál.

Ligeti és Szilha tanácsosok Mészáros ez ügyet megvitatták, és a kiküldetett városi birtokában lévő allampapírok el vagy nem adásáról véleményes jelentést tettek.

A polgármester tudatja a tanácsal, hogy körülbelül 3000 elintézetlen tárgy vettetett át a volt hivatalnokoktól s hogy, miután magánjogok és érdekek vannak kérdésben, elintézésük szükséges leendő, melyhez a megválasztott tisztviselők részéről valóban vasszorgalomra s szilárd kitartásra lesz szükség.

Meg kell jegyezni, hogy ez a 3000 tárgy az év első hónapjának első felében adatott át, minden hivatal- és hivatalnok-szaporítások dacára.

A már rég a tisztaporton lerakott és csupán az Uristen gondjaira bízott városi rözse gondviselése Vekes Ferenc tanácsnok gondjaira bízott.

A közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében állapított:

1) A gazdasági szék. Elnök Vekes Ferenc tanácsnok, mellé adtak: Lengyel József aljegyző, Magyar János allügyész és 12 képviselő.

2) A rendőrség szervezését illetőleg a főkapitány előadta, hogy a hajduk számát 1848 szerint 50-re szaporítja. A hajduk és pandurok mellebb kellő fegyverekkel lesnek ellátandók.

3) Az árvaszék. Elnöke Kolb Antal, mellé adtak: Molnár Márton főügyész, Korpás Menyhért jegyző és 8 képviselő.

A tanácslelés folytatása másnapra halasztott. Következő napon 9-ór összejűvén a tanács, következéket határozott.

A szűnveői hivatal átvételére Takács és Szeghő tanácsnokok és Hódj főszűnveői küldettek ki.

A mérnöki hivatal átvételével Ligeti tanácsnok, továbbá Novák és Müller főmérnökök, valamint Várady Ignác képviselő bizattak meg.

A folyó tárgyakra kerülén a sor, a sok közt következő figyelemre méltó határozatok hoztak.

Rék Ferenc volt városi inrok előbbi állásába visszahelyeztetett.

Noha a tanács az 1858-ki katonaaállítás pántest törvényesnek nem ismerheti, azon esetekben megis, hol illetékellenül elvett katonák kiszabadítása iránt történnek folyamodások, a város fiainak az irányukban elkövetett igaztalanság megszüntetésében s eszerint megszabadításukban segédkezet nyújtand.

visszameneszűvén, ily megbízások ellen egyszerű-mindenkorra tiltakozik.

Csongrád megye Szeged város részére a Inst árszabályozta; a városi tanács tudósítandja az első alispánt, hogy ezen a város inkományzatát bizottmány XXIII. t. e. pontja ellené hozott határozat csak téveseden alapulhatván, a város hozzá nem alkalmazkodhatik.

Az Erste k. k. privilegirté Donau-Dampfschiff-fahrtis Gesellschaft (ez van az okmányra nyomva) utalván vizszelty alkalmával készségét és segédlyét minden díj nélkül ajánlja.

Két kártalanítási per jelentetett be a város volt polgármestere mint a város kögképviselője ellen összesen 9475 frt 60 kr miatt, melyek Szeged városa által lennének megtérítendők.

Csongrád megye bizottmányi gyűlése.

H.-M.-Vasárhely, télhő 12-én.

Csongrád megye f. hó 8-án s a következő napokban bizottmányi gyűlést tartott, melyre különösen a vásárhelyiekből szép számmal jelentek meg a bizottmányi tagok. Ami e gyűlés latározatait illeti, némi honfőbáttal kell beismernünk, hogy szűre: dem' a' itat kor igényűl sugantak.

Fölötte szomorító, hogy a városotla névze kérdésbe hozott, vajjon rendezett tanácsal birjanak-e vagy az ősrégi kupaatanácsot állítsák vissza.

A megyebizottmány Tóth Istvánnak észszert és szabadelvű fejtegetése dacára, különösen az e kérdésben épen nem semleges főispán őrtűzésére azt határozta, kérdéztessék meg a nép, akar-e rendezett tanácsot vagy nem?

Taglaljuk egy kissé ezt a kérdést.

Ha így a külsőnt nézzük, igen jól hangzik: Kérdéztessék meg a nép! s hasonlóképen szép az, mit a főispán nagy heveséggel mondott, hogy t. i. ő nem tűrheti és nem fogja tűrni, hogy jó magyar népünkön a bizottmányi előleges döntő határozata által erőszak gyakoroltassék.

Mondjunk ez igen szép; hanem ha a dolog fenekére tekintünk, nagyon nem szépe váll!

Igy névze az ügyet, a kérdés minden lémezés hámosz nélkül ez: Legyen-e három nagy magyar városnak rendezett tanácsa, azaz ügyei élen a lelkes honfőzettelől vezérelt értelmes és tudományosan művelt férfiak álljanak-e, oly férfiak t. i. kik ismervén az alkotmányi bizottosított jogokat és törvényeket, azokon semmi sérelmet ejteni nem engednek, — azvagy legyen ama három nagy magyar városnak kupaatanácsa, becsületes, derek jó emberekből álló, de kik nem ismervén a jogok körét, a törvények határát, azok megsértésének sem az ész, sem a tudomány figyelméről ellenállni nem tudnak. Senki sem tiszteli nálunknál jobban a népet és senki sem szerette őszintében a fővilágosodás legmagasab fokán látni honfőrsai legutóságát is; de valjuk meg őszintén, hogy ott, hol az alkotmányos jogoknak nem csak jogoklatáról, hanem miképpen gyakorlatáról s azonfölött megvéte-séről is van szó, ott, mondjunk nem elég a természet ajándékul vett józan ész és tiszta becsületes-ség; ott törvényismeret, független ítélet s a kíméltvett ész figyelmére is van szükség. Ezt mind jól megvalósított, rendezett tanácsban földal-juk s a legjobb ugynevezett kupaatanácsban is nélkülözölük. Ez az ok, mely miatt sajnáljuk és e tárgy fölötti vitát s annak eredményét, holott a világon szoló törvényre hivatkozás egészen alkotmányos alapon a rendezett tanácsok javára döntötte volna el az ügyet. Mert kérdézzük, ha e három nagy város összes lakossága megkérdéztetik s mint halottak a néhány száz atyafőből álló tanács olcsóságával félrevezették, ki fog a hazának e három örökösleg elvesztett tisztelőit felélni?

Az 1848-ki XXIV. törvények 1-6 pontja alapján Váshárhely, Szentes és Csongrád már 11 év előtt rendezett tanácsot kaptak; ha tehát min-

denben és méltán 1848-hoz ragaszkodunk, nem vala szükséges kérdéses tenni azt, mi erkölcsi és hazafiszi szükségessé vált.

A jobbák reménylik, hogy sikerülend a népet fölvilágosítani és saját hasznának előmozdítására serkenteni; de ha mégis győződnék azok, kik önérdékül kupaaként akarnak, akkor azok lesznek felelősök, kik e szerencsétlen kérdést előidézték.

Az sem felel meg a kor igényének s más megyék határozataitól lényegesen eltér, hogy a megye bizottságai a végrehajtó tisztviselőknek semminemű határozott utasítást nem adott s így ezek egészen saját felelősségükre vannak hagyva ahelyett, hogy alkotmányos és törvényszerű eljárásaikban a megye egész közönségének határozott utasításai által legalább erkölcsileg támogatottanának. Egyik másik tárnoki rendület is olyan tartalmu, hogy félre kelle vala tétetni ahelyett, hogy a szolgabíróknak kiadatott, kikre ezenek a kétteli felelősség van róva. Határozatokat a többi közt, hogy a bukott kormányrendszer emberei által készpénzben átvett s mint e lapok említték, csekély értékű papirokban visszaadott pénztárak, elvezetgetett burtok s egyébek tárgyában a tárnokmester megkeresések, miszerint a megye jogszervi vagyonához jussan s azok, kik az illető tárgyakat elvették, azoknak visszaadására szorítottanak.

Végül a husár szabályozásról akarnak egy csekélyke megjegyzést tenni. A megye bizottságja szabad királyi Szegevd városának is megszabta a husárt, holott az 1848-ik XXIII. törvények 1-ső pontjában világosan e szavak állnak: A város mint önálló köztörvényhatóság közigazgat minden más törvényhatóságtól függetlenül igazgatja.

Szegegd nem fogja elismerni a megye beavatkozását az egy oly kollektív viszonyt szűl, melyet elkerülni nagyon szeretünk volna.

Kereljük, a jövő gyűlésről örvendetesebb tudósítást küldhetünk a „Szegegd Híradó”-nak.

*Vásárhelyi.**

Visszaemlékezések.

Megéltük tehát, hogy Szegegd megye ismét Csongrád vármegye lön. Azok, kik ezen vármegyéből, a történeti fog föltárgatásával, Szegegd megérkődtek teremteni, miként a családok deliből óriás alakjai a nyári nap alkonyával, eltűntek és összeomlott a kártyavár, melyet Szegegd megye örvényen építettek. Nem volt erkölcsi alapja, tehát dőlne pusztulnia kellett az öntudatos nemzet éles

Csongrád vármegye — miként már tudtavan — a m. é. öszhő 20-ki kibocsátvány alapján telő 18—21. napjában közgyűlést tartott és ez időközben tisztikarát egész teljességében megválasztotta. Megindító ünnepek jelenet volt látni az alkotmányos megyei élet föltámadását s élvezhetni a törvényes szabadság férfias gyönyörűt a szurony és békó rettegése nélkül, s mindezt sokszorosan becsesévé az az körülmény, hogy rögtön alkalom nyíltott a megye lakosainak, a lejárt rendszer gyűlölt hősei zaklatásai és önkényrői megmenekülni.

A tisztválasztás eredményeül, némi csekély árnyalat föntartása mellett, kimondani lehet, hogy az egész tisztikar bízalomra érdemes és a honfiai tisztelme nélkül hazafiakból áll, minek fénykört növeli azon körülmény, hogy tagjai között a hon és alkotmányos szabadság erős szerelmét a börtöncsücsök sanyarával megkínzott férfiak is vannak. Babér helyett rablanc volt a jutalom. Virrasszon mindnyájk fölött a hon nemtője, hogy nehéz pályájukon mindig a hon híve legfőbb törvényök legyen.

Nem vagyok ellene föltétlenül, hogy a volt rendszer emberei alkalmazást nyrhessenek, noha h. Kemény Zsigmond szerint „a letűnt rend teremtőmennyi iránt politikai bízalom nem lehet, s noha vannak közöttük tisztelme méltó és használható egyének, de mint tisztikar egészen elhasználták volna s visszavonulásuk a fejlettség (anarchia) elterjedése ellen a legbiztosabb óvszer.”

Ando a tisztelme föltétlenség és használhatóság elv nélkül politikai és erkölcsi becses nem bír. Elvett pedig ott nem kell keresni, csak labanc érdemeket, mely mindig önmaga s nem a haza java előmozdításából indul ki. Tisztelme a kivételnek.

Vannak a gyzásos emléki rendszer tisztviselői között, kik jók időben a becsület és hazafiszi badi vagy polgári zászló alatt igaz honfiakhoz illően kitűntek, s kiket tehát nem rokonosznv, de életföltartás természetesen ösztöne vagy a rémrendszer idegen hazabeli tisztviselői és poroszli zaklatásai és bosszantásaitól való menhely-keresés s kémeknél távra vezetés sodort e pályára, s kik itt is megőrizték hazafiságuk nemes kincsét s titokban tettek honfiai jó eszedkedeteket — elismert érdemli körülmények, de — úgy tartom — hogy az ilyenek is csak akkor volnának szabályszerelek alkalmazandók, ha a nélkülözések tiszt elvi s a körülményekkel nem vagy kevésbé alku dotti kemény férfiak, kik hivatalvagy és képességgel bírnak, már épen nem találtatnának.

A kivételekre nyilatkozván, szabály gyanánt a többség fölláttatni lehet, hogy aki ellenkező elvi rendszernek képes szolgálatát és tehetőségét följárni, vagy egynek sem híve, s így mellőzendő, vagy oda vonzza keble Istene, hol a válság időpontján találtatott, és hol, a fileritől gyanu alapján, a közvélemény helyét kimutatta. Ha valaki péld. a hazafiszi iránt élesleges indulattal viseltető fiemberrel benső viszonyban volt, az alárendelt tisztviselőknek pedig kész köteles szolgálja, mulatótára, s nem aplanban gyanu után, kéme; bizony az ilyen jellem nem arra való, hogy a haza alkotmányos rendszer által fölkaroltassék. Legyenek ezek általánosságban megjegyzve.

A köztanácsokozásnak — nézetem szerint — egyik lényeges föladata lett volna a m. évi öszhő 20-ki kibocsátvány általban és részletesen megvitati; ezen szándékot — ha jól emlékszem — a méltóságos főispán ur a bizottsági névsor hitelesítéskor meg is pendíté, de később, alkalmasint az ismeretes pestmezei föltárgatás indítványának előterbe és általános elfogadása miatt, abban maradt. Mire nézem észrevételeim csak az lehet, hogy szabad úgyan Csongrád vagy más vármegyének magáévá tenni Pestmezei indítványát, hanem — nézetem szerint — Pest nem oly hatalom Magyarországon, mint Páris Frankouban, és ezért az önálló megyei élet alkotmányos hivatásának inkább megfelelő volna, ha olyan sarkalatos közjogi kérdések fölött, miköket a m. é. öszhő 20-ki kibocsátvány tartalmaz, külön megvitátási tér nyitnánk; mert bár Pest vármegye közgyűlést túlnyomó számú értelmiség képezi, és ezen értelmiség — lehet mondani — az európai műveltség színvonalán áll, a vidéki megyei termekben is akadhatnak figyelmeztető szellemi tehetőségek, kiknek meghallgatása ha nem eredményez is okvetlen kövendő föltűdéseket, legalább bizonyágnál fogvak szolgálhat arra, miszerint a vidéki megyei köztanácsok is életrevalósággal bír és tanácskozásiban, valamint határozathozatalaiban a mindenoldalu megvitátás önállósággal jár el.

Gyakorlati oldalát tekintve a megyei föltárgatás határozatnak, noha a közgyűlés a főispánoknak adott utasításokat föltette, mégis a vármegye magát csak a m. é. öszhő 20-ki kibocsátvány és a föltett utasítás értelmében szervezheti, míg a föltárgatás okaját sikere nem lesz; tehát

a megyei fő- és alispánok csak közigazgatási tisztviselők lesznek;

a szolgabírák az osztrák törvények szerint fogvak itélni pörös ügyekben és tárgyalni fogják a hazafiszi ügyeket.

alkotmányos uton szervezték megyei törvénysszék nem lesz, hanem bíráskodni fogvak ezenfelül is a főnlő és megyei törvényszékek; fogyasztás adó, dohánygyedőárság, százelőadás, békégy, finánc, zsandár, és adóhivatalok, pénzügyi igazgatóság, közjegyzőségek — mik 1848-ban mind nem voltak — fömmaradnak.

Marad a sajtó — rabul. Az ösiség, örökösödési stb. jogkérdések fölött az 1852. ösöt 29-ki es. ny. p. Damokles kardja fog fenyegetőleg függeni stb. (E pontokat illető szerző őrül előrel nézethen vagynak. A megye tisztviselői kötelességszerűleg a föltárgat vagy helyesebben a megye közönségének nyilatkozványába fogiat határozatok állaspontjáról nézik az ügyeket s bármilyen legyen ama nyilatkozványa a korlátok válassza, az alkotmányunk biztosítói jogok teréről lelépni nem fogvak soha. Szerk.)

És mindezen állapot mináddig érvénynyel fog birni, föltéve, ha a föltárgatás sikere nem lesz, míg a bekövetkezendő országgyűlés ezredben döntőleg másképp nem rendelkezik.

Ezen viszás állapot föntartása kevesebb összekötözésre, sürdősítésre, beketlenségre fogvak alkalmazni, mint az, ha az 1790-ki visszaállítások (restitúciók) példájára a vármegye magát az 1848-ki állapotba visszahelyezte volna, mint ezt ezidő szerént már Heves és Nyitra közönsége megtevé, nem merem elhatározni; annyi bizonyosnak látszik előttem mégis, hogy az alkotmányos megyei élet mináddig csak jámbor okaját és jogi képtelenséggel, míg azon alkotmányellenes akadályokkal kellend naponta megküzdnie, miket elve s a közjó és alkotmányos természetétől fogvak nem tűrtet, s miket hivatalos összekötözésben a jog megsértése nélkül nem lehet (Nem is lesz. Szerk.), s az azoktól független jogi önállóságot szerető szabad lelke s alkotmányos érzelmi szíve el nem szenvedheti.

Ildom és észlelyesség mindenesetre szükséges, de ne higyük, hogy 1790-ki évben a háttérben nem léteztek veszélyessé válható elemek; ott volt az alkotmány sáncain kívül az összes magyar és nem magyar nem nemes nép; ott voltak a Temesváron nemzeti gyűlést tartó ellenséges indultatú cök (l. bővebben Horváth Mihály „Magyarok története” IV. kötet 250—255. l.) s a Hóra-Kloska-féle házadasi tűz elfojtott, de végkép ki nem oltott úszkei; s mindezen élesleges viszonyok mellett a nemzet igazsága öntudatában a vármegyék határai közt mérészette végrehatani a tetleges visszahelyezést. Mostan tehát a fileritől nemzetiségi igé-

nyeknek adjunk annyi súlyt, mennyit az előrelátás bölcsesége megkíván, de azokat túl ne becsüljük, s midőn azok iránt méltányosak akarunk lenni, magunkhoz igazságtalanok ne legyünk; el nem feledvén, hogy ezen föld Magyarországon, s hogy kedvező körülmények közt a vitéz magyar elem egy maga is megvédheti országát és szabadságát, midőn a boni nem magyar nemzetiségek szabadsága és nemzeti létele nélkülünk legalább is kérdésessé lesz.

Nagya becsülendő a pártatlanság és a rendíthetetlen hazafiság, mely főispán ur ő méltóság eljárását jellemze; hanem az alkalmazott nyilvános szavazás helyett — mit csak az idő igen rövid voltára lehet meiteni és a föntföztott esetben teljesen elegendő méntesség — a titkos szavazás sokkal célzzerűbb lett volna. Vannak emberek, kik szívők sugallatát, mint a hazafi és meggyőződés is támogat, nem elég erősek nyilvánosan közöztetni; sokféle a világi érdek és körülmény, miért is ezek esélyes tekintetbe vétele mellett a titkos szavazás elsőse érdekében határozott és független véleményny nyíltatniok.

Nem emelek pártos szót, — úgy tartom — ha a tisztválasztás eredményét tekintve, kijelentem, hogy H. M. Vársárhelyi értelmisége a megalakult tisztikar személyzetében nagyobb részt fogiat el, mint ezt a megyei többi értelmiség kellő tekintetbe vétele mellett megrendő méltányosan fogiat. Ilyen visszasságok kikerülése végett tehát jövőre — nézetem szerint — a kijelölések lehetnének akép intézhetőek, hogy egyetlen város értelmisége, a megye többi értelmisége hátrányára, bármilyen előny helyzetben is magának túlsúlyt diadalt ne szerezhesen. És ezért — úgy vélem — hasonló kedvező eset nem az által kiterítetük ki, ha a megye gyűlések Szegegd fogvak megvárni, mert ekkor valószínűleg a vásárhelyi helyett a szegegd nép oszthatná a tisztiséket, (Bocsássom meg ciklő ur, ez egészen téves vélemény; mert míg Vársárhelyi 200-nál több megyebizottsági tagja csaknyag biztosítja a vásárhelyieknek az eredményt, addig a 20—30 szegegd bizottsági tag többsége vergődni aligha lenne képes. Szerk.), hanem hajharító lehet a kijelölés módosítása s a közszellem, melynek fogva minden választóképes, bárhol legyen a közgyűlés, megjelenjék, s hogy a hallgató s szavazattal nem bíró egyének ellenőrzés mellett a közfölkeltással történő választásoknál minden nyilatkozattételtől órássanak.

Különb Szegegd minden más hely fölött meggyűlési székhelyt annyi előnyöl bír, hogy helyi érdek nélkül ezen kérdés vitaközás tárgya nem lehet. Szegegd nemcsak a megye közönsége fogva lenni az elsőse, s vesztelt munkának lehetne tekinteni a Szegegd falu melletti kardoskodást; mert a megye közönsége nem csak a tisztikar teszi, mely a megyéhez helyiségeiben kényelmes szállással ellátva lehet, de teszi a megye egész szavazatkepes egyetemé, mely pedig Szegevd — fogadók nem léven — nem csak kényelmes szállást, de életmet sem kaphat és sáros időben palfóltan utcán kosi nélkül tisztán meg sem jelenhetnek. (Ebből ismét csak az tűnik ki, mit egészen önzetlenül már többször megvitattunk, az t. i. hogy megyeszékhelyt legalkalmasab Szegegd. Szerk.)

A megyei bizottsági névsor hitelesítése alkalmával Sváb Jakab izraelita, az illető község által javaslatba hozott egyik bizottsági tag, tisztgyűlési azon megjegyzés folytán, hogy nevezett egyén néhány év előtt bűnvádallat volt torolva és elmarasztva, a sorozható kihagyott a méltóságos főispán ur által — ha jól emlékszem — olyan értelemben kimondott határozattal fogva, mert a szoba hozott bírpörben elítélte volt. (Nem azért tehát, mint egyik pesti lapnak valamelyik csongrádi levelező írta, mert zsidó. Szerk.)

Emelkedett szellemét jellemző főispán urnak, hogy noha az 1848-ki törvények a zsidókat választó és választható képességgel föl nem ruházták, ezen körülmény törvényes akadályul nem vette. És így az 1847-ki XX. t. e. mulasztását az 1849-ik szegegd országgyűlési szabaddalv — noha eddigelő életbe nem léphetett — határozata szellemében kipótolta.

Sváb Jakab Csongrád megye os. k. törvénsszéke 1856. évi öszhő 5-én 519. bf. sz. alatt hozott határozattal a törvény által büntetv vagy vétségnek nyilvánított cselekvény tényállása nem létezése miatt a büntető perrendtartás 198. §-a) pontja értelmében megszüntetve az család bűnvád által föltüntetett, ezen megszüntetési első bírósági eljárást a pesti országos fötörvénsszék 1856. évi öszhő 17-én 8156. sz. a. hozott határozatával helyben hagyta, kijelentvén indokilag, hogy vádlott többé törvényesen gyanussnak nem tekinthető, miért is a föntföztott esetben a család bünténye meg nem állapítható, s így, Szarka Mátyás vádlónak, adóssága érvényesítése végett a rendes polgári törvénykezési út föntagyott.

Nem volt tehát szóbán forgó egyén elítélve, sőt a nem létező büntényállás arra indítá a fötörvénsszéket, miszerint kimondja, hogy Sváb Jakab törvényesen bűnlök nem tekinthető, miért is bűnlök, s így választmányi tagul, a magasabb erkölcsiesség megsértése nélkül, maradhatott volna.

* További tudósításait kérjük és várjuk. Szerk.

E sorok írója nem nagy barátja az ódon fogásnak és legkevésbé a magyar nemzetiségtől idegen zsidónak, de annál inkább becsüli a vallási dolgban is tisztább fejtűt és a magyar nemzethez lélek és szív szerűt simuló zsidót: ezen két utóbbi tekintet tehát elégséges ok arra, hogy Sváb Jakab mellett, ki vagyonság is e vidéken nem megvendő értéket képvisel ki tisztult vallásfogalmak mellett magyar házat tart, s így a szó jobb értelmében magyar zsidónak mondható, — írodalmi téren szót emelve — távol minden önérdéktől — irányában a kedvezőbb közvélekedésre utat nyisszon.

Berekesztem soraim. Párterdek nem vezette tolmait, hanem amit leírtam, keblem Istene szava lett. Eljén az alkotmányos haza! Eljén Osongrád vármegye hazafias lelki és szívi főispánja!

Kadocsa.*

A magyar-kaniszaik örömnempe.

Rendkívüli örömnempepült 3. hó 3-án városunk: már kora reggel, sőt pár nappal előbb is több magyar nemzeti zászlót láttunk a házakon lobogni. A nép fővállal járt s arca örömtől ragyogott. Mintegy öt rérből s három nőtől alakult oláh társaságot is vetített észre, mely nemzetünk színével magát fűldiszítve s a kézben magyar zászlót lobogtatva, dudaszó mellett járkalva az utcán, a magyar házt elhette.

Ily kedves jeleneteket látva, örömtől dobogó szívvel mentünk a községház elé a piac terére, hol délelőtti 9 óra tájban Szalkay Pál községi esküdt székre állván, körülbelül ezeket hirdette a nagy számmal összejött népek: „A temesi Bánás, melyben mi élünk, Magyarországhoz visszacsatoltatott, s így most Magyarországnak ismét edes fiaivá lettünk. Ezután nem Temesvárról, hanem Budapestről kormányoztatunk. Létsz vármegyénk s főispánunk. A vármegye ügyviselőit a nem nemesekből is választandják. Úgyinként az országgyűlésen az országgyűlés és követek a királyiul egyetértve végzendik.” Végre, miután a lakosságot rendtartásra kérte volna föl, hirdetését s szavakkal zárta be: Eljén a haza! Eljén a törvényes király! Eljén az egyetértés!

*) Kérjük közreműködését, minél gyakrabban. Szerk.

TÁRCA.

Pókay János.

(Költői beszéd három énekben.)

Ista Fejes István.

(Folytatása.)

II. Ének.

Jó darab térséget hagyta immár hátra
Az ifjú Pókay Szellő paripaja;
Egész tengerenapon nyomot nyomra rugván,
Fölveré lábát a parlagövös, burján.
Híában, akinek sietős az utja,
Toronyirányt nézve — hamarabb befutja,
Pókay urannak hogy sietős legyen
Elhalszav, mert még csak szét se néz az égen.

Az égen bizony már a napot nem látja,
A hegy ormán látszik még bányádtól sugára;
A hegy ormán meg a szakadozó bérce,
Míg lassunkint ott is alkonyban ényész el.
Ott hátul a fűkő* épen ézt szemlél,
Kedve is volna már e fölül beszélni;
Legalább ha miást nem, de azt csak kimondja:
„Mily szépen száll az est le az ingó lombra.”

Táblát is szőbe, de nem hátra a szőhöz,
A jó fű mennyit kelében hordoz;
Ezt is csak olyformán ejt vala a kán,
Mint az ábrándos lány, nagyobbat sohajtván.
Lett azért e gyönyörgő figyelemzetésre,
Tálat még inkább a patak csorénre;
Az elmélydött lovag ébredése — ébren,
Elmosolyodván e kicsi vírtérszen.

Külfönből e dolog megértésük könnyen,
Mikor többféle gond fordul meg a fűben,
S a gondhoz még egy kis bibátnát is járul,
A szerelmek bűje, ábrándos világbul.
Száz az ifjú szíve, érzelmek meglátszik,
„-ha vislelte érzelmeket játszik;
Híában mondja a róza, hogy nem róza,
Híata, tövisre nem azt mondják róla.

Pókay urannak volt ilyen dolga,
De a hősné mégis több a csata gondja;
Zöldellő babérul, zengő dícsőrségről,
Kard villámjáról, fényes szabályairól —
Van mit elgondolni, kivált ifjú főnek,
Melyben a csillagok is nagyobbra nőnek.
Hogy milyenre nőnek, a fűkő is tudja,
Azért szavát már most egy kicsit megtoldja:

„Haj! de fényes csillag tűnik föl az égre,
Olyan fényes leund Erdély dícsősége!”

*) Fűkő, szolgafűkő neve Erdélyben, Lásd Cse-reinél.

Déltűn 5 órakor mozsarak durrogása hirdeté a nagy örömet. Magyar és szerb zászlók díszeltek a házakon, mindenki iparkodott lakását kivilágítani. A piac téren az artzi két fénytengerben uzsolt, a községház és az olvasóegylet helyiségeinek ablakai szép látványt nyújtottak a nézőnek. A belváros r. k. tanodán egy kivilágított főúti volt olvasható: „Egyetértés, testvérinég és szeretet!”
Lelkes ifjak nemzeti zászló elűlvise mellett a néppel összeolvadva, zeneszóval énekeltek az utcákon az „Isten áldd meg a magyart” és „Hazádnak rendüljen!”

Este az olvasóegylet helyiségeiben mintegy 100 tereitűk örömlakosa tartott, hol poharat trittek a visszacsatolása örömeire, közös anyit, Magyarországhoz boldogságra, a magyar jobblehet kúzdó nagy hazafiakért, az egyetértésért s testvériségre.

Ejfel tájban alulrt megpendítve a Dugonicszobornak Szegeden leendő fölállítását, a jelenlévőket a fölállítási költség fűdőzéséhez hozzájárulása kért föl. Erre Szerdahelyi János ur átvéven a megpendítést a szót, nagy lelkesedéssel mondotta el, kie volt a magyarnak Dugonics, s kérte a jelenlévőket az e célra általa rendezendő műkedvelő előadások fölkarolására; mire Kosztzyik János ur így szólt: „Uraim! Hiszem és reménylen is, hogy a most érintett s a majdan rendezendő műkedvelő előadásra örömet és egész készséggel mecenálunk mindannyian; de ott néhány krajcarunkért élvezni is fogunk. Már pedig a magyar alkotmánykészt nem csak akkor szokta megmutatni, midőn azért élvezhet is, hanem önzetlen áldozásait minden illy nemzeti alkalommal odaadással kész megtenni. Ennélfogva indítványom az, hogy e napot megörökítendő, a kérdéses Dugonicszoborra itt mindjárt adozunk, mit én megkezdeni 2 fital szerencsémek tartom.”

A folytatás oly lelkesedéssel történt, hogy alig félóra alatt 111 forint 40 kr gyűlt össze.

E lelkes lakoma a legszebb egyetértésben és rendben reggeli 4 óráig tartott.

Vasárnap azaz 6. hó 6-án közszereztetel bíró fűtstelendő Wagner Tobiás plébanos urnk egész a zsufolságig megtölt r. k. egyháznak haladó népnyeljes istentiszteletet tartott a visszacsatolás

örömeire. Ugyanő ez alkalommal a szöszékről a népnek érthetőleg és kimerítve megmagyarázta örömtűnknek és háladásműnknek okát. Beszédő végén áldást könyörgött le az egek Urától a magyar hazára és annak lakosaira.

E város lakosságának afölötti örömet is ki nyilatkoztatott, hogy Bács-Bodrog egyesült megyéknek élére főispánna az igaz hazafi R. Rudits József nevezetelt ki. Most már két kézzel várjuk a megyei tisztikar kinevezését s községűnk alkotmányos rendezését. Eljén a haza!

Szerelenhegyi Antal.

Az e sorokban említett 111 forint 40 kr megkaptuk s a Dugonicszobor-bizottmány népközéletének, Fluck Ferenc honfűtűsűnknek átadtuk. Közönetlen nem mondunk érte; közönet az anyorszázg elismerése töle elszakadt jó gyermekei iránt, kik a visszakerülés első napján illy nemesen mutatták meg, hogy a magyar névre mindenkor érdemesek valának. Vajha az ugynevezett Bánás és Vajdaság minden városa és községe a Magyarországi ülelet illy ténynyel tñnepele né meg örökítene.

A lelkes adakozók névsora itt következik:
Kosztzyik János 2 frt, Huszágh Miklós 2 frt, Kávai György 1 frt, Szilágyi Vince 1 frt, Milassin Jakab 5 frt, Poszl Ferenc 1 frt, Esztergany Miklós 1 frt, Schvimer Márton 1 frt, Deuts János 2 frt, ifj. Kiss József 1 frt, ifj. Kovács Péter 1 frt, Rozenberg József 1 frt, Kosztzyik Ede 2 frt, Oeskó Mihály 1 frt, Horváth Antal 1 frt, Pálásti Péter 1 frt, Rodlich Fűlöp 2 frt, Szilágyi György 1 frt, Eisensztáder Adolf 1 frt, Gabor Ferenc 1 frt, Deuts Lipót 1 frt, Hoffman József 1 frt, Beta Lukács 1 frt, Majtynszky Ignác 50 frt, Szalkay József 40 frt, Král Adolf 2 frt, Král Gergely 1 frt, Rozenberg Ferenc 1 frt, Plebanus Ignác 50 frt, Oeskó Ferenc 20 frt, Magyar Péter 2 frt, Eisensztáder Vilmos 1 frt, Muhl Tamás 1 frt, Haszits Péter 5 frt, Székü Bené 1 frt, Hanke Sándor 1 frt, Vinczer János 1 frt, Nagy Pál János 2 frt, Fremud József 1 frt, Dulassy Ignác 1 frt, Szerdahelyi János 2 frt, Szerelenhegyi Antal 1 frt, Moga János 4 frt, Adányi János 1 frt, Zerkócsy János 1 frt, Hangászkar 1 frt, Mihály Vince 1 frt, Alföldi János 1 frt, Kiss István 50 frt, Mihály István 50 frt, Popovits Dömötör 2 frt, Popovits György 2 frt, Lipták János 1 frt, Wagner Ferenc 2 frt, Szabados Antal 2 frt, Horváth Imre 2 frt, Fehér József 2 frt, R. Wagner Tobiás 5 frt, Mozer Adolf 1 frt, Kiss József 1 frt, Král Parkas 5 frt, Deuts József 2 frt, Frankl Mor 2 frt, Wolf Péter 2 frt, Halbróhr Mor 1 frt, Kohn Mor 1 frt, Halbróhr József 2 frt, Klein Izrael 1 frt, Deuts Karoly 2 frt, ft. Mészáros Ignác 1 frt, Mészáros János 1 frt, Katkits János 1 frt, Grünfeld Mor 30 frt, Herz Gyula 1 frt, Král Köhl 1 frt, Klein Bernát 50 frt, Herz Mor 2 frt, összesen 111 frt 40 kr.

sokat dolgoztek s a sok dologért, aztán, ha csak más uton nem szerez magának valamit, igen igen sokat kopjalon. Szívűnk vérzik, hogy e sorokat a magyar alföld lelkes fővárosának kell írunk.

— A helyvét hitvallásnak egyháziának javára jövő hó 4-én rendezendő táncgalvonal szobuzásához adományokkal járultak: Burger Szigmond 10 könyvvél, Karlovsky Vilmos két aranykereti képpel (egyik a mohácsi csata, másik V. Ferdinánd a királydombon 1830.), Karlovsky Vilmosné asszony mellénykére való öt pár ezüst csattal, Szerberényi Lajos egy bibliaél és „Büvirágok” című műveinek egy példányával. A többi adományok T. Szerberényi Lajos lelkész urhoz küldendő. Lakása élehas-utca 35. sz.

— Ököli Máté polgárlátstunk a helybeli korbáznak 20 frt, a helybeli cipészegylet ugyanazon célra 4 frtot ajándékozott.

— Jövő szombatban lesz Zarkavölgyi táncművésztűnk jutalomjátéka. Ajánljuk az t. közönség részvétűre; megérdeml a pártolást nemcsak mint táncművész, de mint szorgalmas és a maga körében igen hasznavehető szinész is.

— A mult számmunkban közölt tényre vonatkozólag, hogy egy ember 5 ite pálinkának ellaposa miatt egy hóig fogva tartatott, egy helybeli törvényszéki hivatalnoktól azon fölvilágosítást nyerjük, miszerint az illető egyszersmint 40 köböl búza és 1 ezüst kanál eltolvajlásával volt vádolva; hogy a szegedi törvényszék, tekintve a rendszer paragrafusainak minéműségét, elég gyorsan intézkedett; hogy végre vádlott a büntető perrendtartás utasításának megfelelőleg letartóztatandó volt, mert megszkűsétől lehetett félni. Mindezt szivesen elhiszűnk a beklüdt törvényszéki hivatalnoknak s igazolásra ide is igatjuk; azt is szivesen megengedjük, miként sokszor nyilvánosan is megmondottuk, hogy a Bachrendszer állította magyarországi törvényszékek közt a szegedi (alig egy két tagjának kivételével) a legbiztosabb közű számítható s olyan, melynek legtöbb tagja a honfűtész nem tagada soha; de egyszersmint valótlannak kell nyilatkoztatnunk a beklüdt törvényszéki hivatalnok azon állítását, mintha mi pálcát akarűnk törni valaki lelki méltóságra fölűt, és roszejuk azon irányunkban tett s általunk meg nem érdemelt kifakadást, melyet e levél tartalmaz, s melyet, mintán ekcserekesdű szűlte sok egyébűl szívűnkű megborcsátunk. Egyszersmint egyszers mindenkor kinyilatkoztatjuk, hogy egynekűl, ha nem kiválógat gonoszak, soha szűcs dolgunk, hanem kötelességűnkűnk tartjuk a megbűkűt rendszert hűbűt minden alkalommal földeritűcsű kütelességűnkűnt ezentűl is teljesitenű fogjuk.

A legközelebb estűk egyiken egy fiatal ember egy leányt, ki vonakodott vele táncgalombba menni, késűl több helyt kenűnyű megűtűt. A bieszkázó Othelő a kapitányaság által elűtűva tartatűk.

Tárogató.

A Szegedi Híradónak eddig 461 előfűtűtűje van. Ez esűen elég arra, hogy a kiadó ne nagyon sokat vesszen, a szerkesztű pedig, midűn e jűvedelemből segűdűt nem tarthat, igeű igen
